

Важливим питанням комплексного розвитку туризму в сільській місцевості є формування основної одиниці бізнес-планування. Практика показує, що в якості основної одиниці міг би стати адміністративний район суб'єкта держави [6]. Саме в його рамках повинна проводитися спеціалізація мікрозон туристичного обслуговування, що включають об'єкти екологічного, дитячо-юнацького, лікувально-оздоровчого, спортивного й інших видів аграрного туризму. Для взаємозв'язку цих мікрозон адміністративного району повинні складатися туристські маршрути водного, кінного, пішохідного й інших напрямів.

Окрема проблема, яку неможливо розв'язати миттєво – якість туристичного обслуговування. Для його підвищення, насамперед, необхідно поліпшити професійну підготовку працівників для сфери аграрного туризму. Зокрема, у багатьох регіонах України є вищі сільськогосподарські навчальні заклади, при яких можна відкрити безкоштовні (не повністю оплачувані) факультети або курси по підготовці фахівців сільського туризму. Наприклад, в Уманському національному університеті садівництва робота по підготовці таких фахівців уже почалася. Крім того, туристичним підприємствам необхідно проходити ліцензування й сертифікацію. Поліпшенню якості туристичного обслуговування буде також сприяти формування й удосконалювання законодавчої бази про розвиток нового виду підприємницької діяльності на селі. Масштабний розвиток матеріально-технічної бази сільського туризму також неможливо без значної підтримки з боку держави.

Висновок. Враховуючи вищесказане, в Україні необхідно розробляти державні програми розвитку туризму. У результаті, агротуристичні об'єкти можуть розраховувати на одержання фінансової допомоги із двох-трьох джерел. Приклади в інших туристичних сферах уже є. У закордонних країнах, що розбудовували сільський туризм, активно використовувалася державна підтримка. У країнах – піонерах агротуризму його перспективи, як правило, спочатку оцінювалися регіональною владою, ними ж виявлялася підтримка його розвитку шляхом прийняття відповідних законів. Наприклад, регіональний закон про розвиток агротуризму в італійській провінції Кампанья був прийнятий в 1984 р. за півтора року до прийняття аналогічного державного закону.

Державні програми розвитку сільського туризму створювалися і як окремі документи, і як частина комплексних програм більш високого рівня. Наприклад, на Кіпрі була розроблена спеціальна програма розвитку агротуризму, а в Німеччині цей вид туризму був включений у рамки національної програми сталого розвитку сільської місцевості. На Кіпрі концепція агротуризму була розроблена «зверху» державним агентством – Кіпрською організацією по туризму (КІТ). Програма передбачає надання допомоги господарствам для перебудови, реставрації й устаткування традиційних будинків у сільських районах з метою підготовки їх до приймання туристів. Схема дій проста: хазяїн сільського будинку, що бажає приймати туристів, подає заявку в КІТ про бажання організувати пансіон і одержує або кредит, або безоплатну позичку від КІТ. Інформація про господарство, готовий приймати відпочиваючих, включається в базу даних спеціально створеної Кіпрської агротуристичної компанії (Сургус Agrotourism Company), яка прямо працює з турагентами та приватними особами. Агротуристичний бізнес на Кіпрі орієнтований на іноземних туристів, в основному з Німеччини та Великобританії. Переважний контингент туристів –представники середнього класу. Ще одним специфічним напрямом державної підтримки, на яке слід звернути увагу, є післявоєнні програми відпочинку працюючих, реалізовані у Франції й Швейцарії. Ці програми, субсидовані державою й профспілками, базувалися на використанні туристичних відпускних чеків. Цілком можливо, що подібний спосіб фінансування агротуризму здатний прискорити його розвиток і в Україні, де частка небагатого населення як і раніше дуже велика. Таким чином, і міжнародний досвід, і попередні економічні оцінки показують доцільність і високу потенційну ефективність розвитку агротуризму в Україні.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Гринько Т.В. Удосконалення управління підприємствами туристичної сфери / Т. В. Гринько [Текст]. — // Економіка. Фінанси. Право. — 2013. — №5. — С. 13–15.
2. Давидова О. Особливості інноваційних процесів у сфері туристичних послуг / О. Давидова [Текст]. — // Проблеми науки. — 2011. — № 5. — С. 16 – 21.
3. Кобрицький В. В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку міжнародного туризму / В. В. Кобрицький [Текст]. — // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — №9 (трав.). — С. 50–54.
- Макаренко П.М. Економічний потенціал різних форм аграрних господарств / П. М. Макаренко, Л. Л. Мельник // Економіка АПК. — 2011. — № 7. — С. 89–97.
- Малиновський А.С. Кадрово-управлінський потенціал аграрних формувань / А. С. Малиновський // Економіка АПК. — 2011. — № 7. — С. 97–104.
4. Петенко І. Концептуальні положення підвищення ефективності використання рекреаційного потенціалу України / І. Петенко [Текст]. — // Екологічний вісник. — 2011. — № 3. — С. 22 – 23.
5. Пугач Н. А. Інформаційно-консультаційне забезпечення розвитку сільського туризму / Н. А. Пугач [Текст]. — // Економіка АПК. — 2014. — № 9. — С. 86–91.
6. Хлопак С. В. Формування механізму управління туристичним підприємством в умовах державного регулюючого впливу / Хлопак С. В. [Текст]. — // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — №16 (серп.). — С. 64–69.

УДК 330.3:519.86

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Транченко О.М., к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту, Уманський національний університет садівництва, м. Умань (Україна)

Транченко О.М. Фінансова стійкість конкурентних позицій сільського господарства.

У статті розглядаються теоретико-методичні та практичні засади щодо фінансової стійкості конкурентних позицій сільського господарства. Запропоновано модель яка попереджає настання процедури банкрутства сільськогосподарського товаровиробника для забезпечення конкурентних позицій сільського господарства. Доведено, що відмінною особливістю створеної моделі є її розробка в українських умовах з урахуванням галузевої приналежності і рівня спеціалізації сільськогосподарських підприємств. Обґрунтовано, що отримана модель здатна з точністю до 89,3% інформувати про настання процедури банкрутства сільськогосподарського товаровиробника протягом найближчого року і з точністю до 92,7% протягом дворічного періоду. При цьому представлена модель характеризується високою загальною точністю прогнозу, складовою 91,1% при прогнозі стану підприємства на найближчий рік, і 76,8% – протягом двох найближчих років. Тестування функцій на різних вибірках підприємств дозволить говорити про ступінь достовірності здійснення прогнозу не тільки для сільського господарства Черкаської області, а й у цілому по Україні.

Ключові слова: прогнозування, банкрутство, сільське господарство, конкурентоспроможність, конкурентні позиції.

Транченко А.М. Финансовая устойчивость конкурентных позиций сельского хозяйства.

В статье рассматриваются теоретико-методические и практические основы по финансовой устойчивости конкурентных позиций сельского хозяйства. Предложена модель которая предупреждает наступление процедуры банкротства сельскохозяйственного товаропроизводителя для обеспечения конкурентных позиций сельского хозяйства. Доказано, что отличительной особенностью созданной модели является ее разработка в украинских условиях с учетом отраслевой принадлежности и уровня специализации сельскохозяйственных предприятий.

Обосновано, что полученная модель способна с точностью до 89,3% информирован о наступлении процедуры банкротства сельскохозяйственного товаропроизводителя в течение ближайшего года и с точностью до 92,7% в течение двухлетнего периода. При этом представленная модель характеризуется высокой общей прогнозной точностью, составляющей 91,1% при прогнозе состояния предприятия на ближайший год, и 76,8% – в течение двух ближайших лет. Тестирование функции на разных выборках предприятий позволит говорить о степени достоверности осуществления прогноза не только для сельского хозяйства Черкасской области, но и в целом по Украине.

Ключевые слова: прогнозирование, банкротство, сельское хозяйство, конкурентоспособность, конкурентные позиции.

Tranchenko O. Financial sustainability of the competitive position of agriculture.

The article discusses the theoretical, methodological and practical foundations for financial stability competitive position of agriculture. We propose a model which prevents the onset of bankruptcy proceedings of agricultural producers to ensure the competitive position of agriculture. It is proved that the distinctive feature of the model is created, its development in the Ukrainian conditions, taking into account industry classification and level of specialization of agricultural enterprises. It is proved that the resulting model is capable of up to 89.3% informed about the occurrence of the bankruptcy proceedings of agricultural producers in the coming year and up to 92.7% over a two year period. In this case, the presented model is characterized by a high overall predictive accuracy constituting 91.1% of the forecast of state enterprises in the coming year, and 76.8% – in the next two years. Testing functions on different samples will allow businesses to talk about the degree of reliability of the forecast implementation, not only for agriculture Cherkassy region, but also in general in Ukraine.

Keywords: forecasting, bankruptcy, agriculture, competitiveness, competitive positions.

Актуальність досліджень. Формування та підвищення конкурентоспроможності сільського господарства в Україні належать до пріоритетних завдань національного економічного розвитку. Це визначається винятковим значенням аграрного підприємства у забезпеченні сталого розвитку аграрного ринку, здійсненні зовнішньоекономічних зв'язків, створення продовольчої безпеки держави. Актуальність вирішення проблеми конкурентоспроможності сільського господарства посилюється фактором вступу України до світової організації торгівлі. Тільки конкурентоспроможні підприємства можуть виробляти продовольчу продукцію у відповідності до вимог міжнародних стандартів, та зможуть використати переваги міжнародного співробітництва у інвестуванні, кредитуванні, сертифікації, страхуванні, науково-технічному забезпеченні сільськогосподарського виробництва та реалізації продовольчих товарів.

Конкурентоспроможність сільського господарства в економічній аграрній науці відноситься до ключової категорії, що відображає ефективність формування та використання ресурсного потенціалу, спеціалізації, інвестиційно-інноваційних можливостей та резервів, важелів управління та маркетингу в аграрних підприємствах всіх форм власності та організації виробництва. Її рівень визначається обсягами, асортиментом та якістю виробленої продукції, фінансово-економічним становищем суб'єкту господарювання. Для досягнення високого рівня конкурентоспроможності першочергове значення мають ефективна організація та висока культура виробництва; підприємницька ініціатива; рівноправний доступ до ресурсів; сприятлива цінова кон'юнктура, державна підтримка вітчизняного товаровиробника. При цьому важливе значення має врахування регіональних особливостей функціонування сільського господарства та формування ринку продовольчої продукції. Саме конкурентоспроможність визначає місце та роль аграрних підприємств у територіальному поділі як в регіоні, так і в країні та за її межами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування та підвищення конкурентоспроможності сільського господарства досліджували відомі українські та зарубіжні економісти: В. Бойко, В. Беспалов, С. Вертіль [1], В. Геєць, О. Гудзінський, С. Кваша, М. Кропиво [2], П. Макаренко [3], М. Малік, В. Реугов [5] П. Саблук, Ю. Самойлик [6], В. Ситник, І. Топіха, О. Шпичак, М. Портер, П. Друкер, Ф. Котлер. В їх працях всебічно розглянуті проблеми формування конкурентного середовища і конкурентних відносин, державної підтримки товаровиробників, стратегії розвитку підприємств у тому або іншому конкурентному середовищі. Проте питання використання виробничих ресурсів, інвестиційно-інноваційного забезпечення, факторів спеціалізації, інновацій у підвищенні конкурентоспроможності з урахуванням регіональних особливостей функціонування сільського господарства висвітлені недостатньо.

Метою статті є дослідити та обґрунтувати теоретико-методичні та практичні засади щодо прогнозування банкрутства для забезпечення конкурентних позицій сільського господарства. Запропонувати напрями підвищення конкурентоспроможності сільського господарства.

Результати досліджень. Проблема оцінки фінансового стану з точки зору економічних взаємин сьогодні більшою мірою актуальна в сфері діагностики неплатоспроможності потенційного партнера. Здатність клієнта обслуговувати свою поточну заборгованість викликає інтерес кредитних і страхових організацій. Державними структурами простежується ступінь погашення господарюючими суб'єктами обов'язкових платежів до бюджету. Можливість зниження фінансової стійкості і платоспроможності аграрного підприємства в перспективі приймається до уваги керівництвом аграрного підприємства при прийнятті управлінських рішень. Узагальнюючи результати аналізу прогнозних методик, необхідно відзначити різноманітність методів і моделей, застосовуваних з метою оцінки і прогнозування неспроможності або відновлення платоспроможності економічного суб'єкта.

На погляд автора, найбільш прийнятними і точними прогнозними моделями на сьогоднішній день залишаються моделі, розроблені на основі багатовимірного дискримінантного аналізу. При цьому існує можливість не тільки оцінки ймовірності банкрутства на поточний момент, а й розрахунок такої ймовірності на перспективу. Підтвердженням цьому слугують розробки Едварда Альтмана, що представляють актуальність в економічному середовищі США і на сьогоднішній день [4].

При розробці моделі прогнозу банкрутства з використанням дискримінантного аналізу необхідно враховувати певні особливості. Так, з метою проведеного аналізу рівень фінансового стану аграрного підприємства відіграє другорядну роль, в даному випадку результативним фактором є наявність процедури банкрутства. З цією метою існує об'єктивна необхідність дослідження двох домірних груп підприємств, одна з яких представлена організаціями-банкрутами, інша – підприємствами. Дискримінантний аналіз у цьому випадку дозволяє встановити наявність рівня залежності між сукупністю обраних змінних і станом аграрного підприємства (банкрут – не банкрут) і виявити змінні, найбільш сильно характеризують досліджувані позиції [5; 6]. Подальший прогноз здійснюється виходячи з аналізу даних за ряд років попередніх процедурі банкрутства.

При дослідженні сільського господарства була використана вибірка сільськогосподарських підприємств Черкаської області, спеціалізацією яких є вирощування озимої пшениці, виробництво молока і м'яса великої рогатої худоби і свиней. У процесі формування вибірки особливе значення надавалося періоду банкрутства. Для дослідження сільського господарства були відібрані 56 сільськогосподарських підприємств: в 28 з них на період дослідження введено процедуру конкурсного виробництва, інші 28 є підприємствами з різним ступенем фінансового стану, де процедура банкрутства не здійснювалася. З метою уникнення впливу тимчасового фактора були відібрані у сільському господарстві Черкаської області сільськогосподарські підприємства, в яких процедура банкрутства була ініційована в 2012 – 2013рр. Відбір інформації для аналізу підприємств-банкрутів проводився на підставі останніх річних звітів, що передують процедурі банкрутства.

Таким чином, інформація по збанкрутілим підприємствам у 2012 р. і що ініційовали дану процедуру, у 2013р. в цілях проведеного аналізу була приведена у відповідність до критеріїв аналітичності та порівнянності. Згідно методології аналізу, результати дослідження сільського господарства повинні спочатку визначити ймовірність настання процедури протягом року, наступного за звітним. Слід відмітити, що для прогнозування банкрутства сільського господарства в Україні характерні певні труднощі. Це пояснюється тим, що настання процедури банкрутства сільського господарства на відміну від формування обставин економічної кризи в значній мірі піддається впливу факторів, що не мають математичного виразу. І якщо стан економічної кризи настає поступово, супроводжуючись погіршенням фінансової стійкості та платоспроможності, то банкрутство сільськогосподарських підприємств, як показує практика, може бути

ініційоване практично на будь-якій стадії фінансового стану. Даний аспект ускладнює виявлення основних чинників, визначальних класифікацію.

При подібному збігу обставин для збільшення розділової здатності функції доцільним є включення у модель більшого числа змінних, що визначають класову приналежність суб'єкта дослідження сільського господарства. Однак не має сенсу перенасичувати функцію змінними з досить низьким рівнем значущості. Для аналізу даних була використана сукупність з 23 змінних, що характеризують платоспроможність, фінансову стійкість, ділову активність, рентабельність і інші аспекти діяльності сільського господарства Черкаської області. Подальший покроковий дискримінантний аналіз з виключенням дозволив виявити шість найбільш значущих з точки зору поділу груп змінних: X_1 – коефіцієнт абсолютної ліквідності; X_2 – коефіцієнт рентабельності оборотних активів; X_3 – коефіцієнт рентабельності продажів; X_4 – коефіцієнт рентабельності виробництва; X_5 – коефіцієнт ділової активності оборотних активів; X_6 – коефіцієнт фондівдачі.

На підставі виявлених змінних була складена модель:

$$Z = -0,748x_1 + 15,288x_2 + 15,435x_3 - 7,667x_4 + 9,378x_5 - 0,375x_6.$$

Економічний аналіз отриманої функції виявив схильність до відсутності процедури банкрутства у сільськогосподарських підприємств, що мають мінімальний надлишок вільних грошових коштів на рахунках і високий рівень позначених показників рентабельності та оборотності оборотних активів. При цьому зростання рівня фондівдачі характеризує тенденцію виникнення банкрутства. Остання закономірність при своїй явній суперечливості має просте пояснення. При високому рівні зношеності основних засобів у багатьох сільськогосподарських підприємствах в силу ряду обставин відсутня можливість їх оновлення. Таким чином, в Черкаській області останнім часом спостерігається посилення тенденції оренди сільськогосподарської техніки на період збирання врожаю. У цьому випадку при зростанні кількості товарної продукції на 1 грн. залишкової вартості власних основних засобів фактично відбувається вимивання-оборотних активів підприємств через орендні платежі. Це негативно позначається на рівні фінансового стану сільського господарства і як було позначено раніше, є однією з передумов процедури банкрутства.

При статистичному аналізі значимості змінних було виявлено, що найбільшу розділову здатність в моделі має коефіцієнт ділової активності оборотних активів. Сильну розділову функцію в моделі несуть показники рентабельності (x_2, x_3, x_4). Пробне почергове виключення даних змінних з моделі спричинило значне зниження розділової здатності. Слід зазначити, що наше рішення про включення в модель відразу трьох показників рентабельності крім дослідження їхніх приватних статистик було продиктовано досить низьким значенням коефіцієнта множинної кореляції і детермінації кожного з них. Так незважаючи на те що методика розрахунку даних показників схожа, вплив кожної окремої змінної дублюється впливом інших в самому гіршому випадку не більше ніж на 15,7%. Це говорить про значну факторної ролі кожної з розглянутих змінних.

Розрахунок значень моделі з досліджуваної вибірки дозволив виявити наступну градацію значень: при $Z < 10,3$ підприємства схильні до банкрутства протягом найближчого року. Значення Z знаходяться в проміжку від 10,3 до 11,6 є зоною невизначеності. У цьому випадку мається однакова ймовірність обох результатів результату. При $Z > 11,6$ можна говорити про те, що в сільськогосподарських підприємствах протягом найближчого року не буде ініційована процедура банкрутства. Для визначення ступеня достовірності моделі нами була складена класифікаційна матриця (табл. 1).

Таблиця 1

Фактичний стан підприємств	Результати прогнозу (однорічний період)*		Відсоток збігу, %
	Банкрот	Не банкрот	
Банкрот	25 (24)	3 (4)	89,29 (85,71)
Не банкрот	2 (2)	26 (26)	92,86 (92,86)
Всього	27 (26)	29 (30)	91,07 (89,29)

* Розраховано автором

Як видно з табл. 1 при застосуванні моделі можливі два типи помилок прогнозу: при прогнозуванні збереження платоспроможності сільськогосподарських підприємств і дійсно відбувається банкрутство; прогнозується банкрутство, а підприємство зберігає платоспроможність. В якості критеріального показника при складанні матриці використовувалося значення Z-рахунку, рівне 11,6. У дужках вказані результати класифікації при розділюючому значенні – 10,3. Виходячи з даних класифікаційної матриці слід відзначити виникнення помилки першого роду в 10,7% випадків. Отже, з досить високою ймовірністю (89,3%) можна стверджувати, що при попаданні значення Z в позначений нами інтервал підприємство в найближчий рік стане банкрутом. При цьому необхідно відзначити дуже високу ймовірність правильного передбачення уникнення банкрутства (92,9%). Відповідно модель має високий загальний продуктивний рівень (91,1%).

З таблиці 2 видно, що при прогнозі стану сільськогосподарських підприємств на дворічний період спостерігається дуже висока прогнозована здатність моделі щодо підприємств-банкрутів, так як рівень збігу досліджуваних значень склав 92,7%. Також з досить високою ймовірністю (60,7%) можна стверджувати, що при попаданні Z інтервал (11,6; + беск.) банкрутства у дворічний проміжок часу не відбудеться.

Таблиця 2

Фактичний стан підприємств	Результати прогнозу, (дворічний період)*		Відсоток збігу, %
	Банкрот	Не банкрот	
Банкрот	26 (23)	2 (5)	92,86 (82,14)
Не банкрот	11 (8)	17 (20)	60,71 (71,43)
Всього	37 (31)	19 (25)	76,79 (76,79)

* Розраховано автором

Таким чином, загальна продуктивна здатність функції на період до двох років склала 76,8%. Результати оцінки точності прогнозу за допомогою розробленої моделі узагальнені в табл. 3.

Таблиця 3

Рік попередній банкрутства	Точність прогнозування, %*		
	Загальна прогнозована здатність моделі	Ймовірність банкрутства	Ймовірність відсутності банкрутства
1	91,07 (89,29)	89,29 (85,71)	92,86 (92,86)
2	76,79 (76,79)	92,86 (82,14)	60,71 (71,43)

* Розраховано автором

Висновок. Відмінною особливістю створеної моделі є її розробка в українських умовах з урахуванням галузевої приналежності і

рівня спеціалізації сільськогосподарських підприємств. Отримана модель здатна з точністю до 89,3% інформований про настання процедури банкрутства сільськогосподарського товаровиробника протягом найближчого року і з точністю до 92,7% протягом дворічного періоду. При цьому представлена модель характеризується високою загальною прогнозною точністю, складовою 91,1% при прогнозі стану підприємства на найближчий рік, і 76,8% – протягом двох найближчих років. Тестування функції на різних вибірках підприємств дозволить говорити про ступінь достовірності здійснення прогнозу неспроможності не тільки для сільського господарства Черкаської області, а й у цілому по Україні.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Вертіль С. П. Загальні положення про поняття «конкуренція» та «конкурентоспроможність» [Текст]. — // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — №19 (жовт.). — С. 55–57.
2. Кропивко М. Ф. Концептуальний підхід до кластерної організації та управління розвитком агропромислового виробництва []. — // Економіка АПК. — 2010. — №11. — С. 3 – 13.
3. Макаренко М. В. Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності регіонів [Текст]. — // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 8. — С. 259–264.
4. Мохтешемі М. Дж. Вопросы повышения конкурентоспособности национальной экономики [Текст]. — // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — №14 (лип.). — С. 43–44.
5. Реутов В. С. Методика оцінки рівня трансформації регіональної конкурентоспроможності [Текст]. — // Інвестиції: практика та досвід. — 2010. — №24. — С. 50–54.
6. Самойлик Ю. В. Методичні підходи до оцінки стратегічного потенціалу конкурентоспроможності підприємства [Текст]. — // Економіка АПК. — 2012. — №3. — С. 72–78.

УДК 338.054.23

МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ СУВЕРЕНІТЕТУ

Тронько В.В., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Київського національного торговельно-економічного університету (Україна)

Тронько В.В. Міжнародні міграційні процеси в контексті викликів національному економічному суверенітету.

В статті розглянуто сутність міграційних процесів України. Визначено основні передумови збільшення еміграції з України та зменшення її загальної кількості населення на сучасному етапі. До традиційних причин збільшення еміграційних потоків віднесено погіршення умов життя та праці населення, а до причин збільшення смертності в країні — збільшення інфікованості смертельними вірусами, збільшення безробіття та пияцтва. З огляду на сучасну ситуацію, головними причинами зазначених тенденцій являється розгортання військового конфлікту на сході України. Виявлено, що останнім часом вітчизняні працівники утримують сферу соціального забезпечення України, ліву частку якої складають пенсійні виплати. Таким чином показано, що замість того, щоб створювати нові економічні потужності, майже всі відшкодування працездатного населення спрямовано на утримання людей пенсійного віку або неспроможних працювати із різних обставин. Продемонстровано взаємозв'язок між еміграцією вітчизняного висококваліфікованого персоналу та порушенням національного економічного суверенітету через призму щорічного збільшення видатків бюджету та зменшення його доходів. Показано сучасні тенденції динаміки та структури грошових переказів заробітчан як на глобальній економічній арені, так і на теренах України. Виявлено, що тільки 3% цих грошових надходжень йдуть на створення нових структур в бізнес-середовищі України, а залишок йде на споживання та проживання. Проаналізовано вплив грошових надходжень емігрантів в Україну на порушення її економічного суверенітету в теперішніх умовах.

Ключові слова: міграційний приріст, еміграція, висококваліфікований персонал, «бюджетна діра», економічний суверенітет, грошові перекази, сфера соціального забезпечення, глобалізаційні процеси.

Тронько В.В. Международные миграционные процессы в контексте вызовов национальному экономическому суверенитету.

В статье рассмотрена сущность миграционных процессов Украины. Определены основные предпосылки увеличения эмиграции из Украины и уменьшения ее общей численности населения на современном этапе. К традиционным причинам увеличения эмиграционных потоков отнесено ухудшение условий жизни и труда населения, а к причинам увеличения смертности в стране - увеличение инфицированности смертельными вирусами, увеличение безработицы и пьянства. Учитывая современную ситуацию, главными причинами указанных тенденций является развертывание военного конфликта на востоке Украины. Выявлено, что в последнее время отечественные работники содержат сферу социального обеспечения Украины, львиную долю которой составляют пенсионные выплаты. Таким образом показано, что вместо того, чтобы создавать новые экономические мощности, почти все возмещения трудоспособного населения направлено на содержание людей пенсионного возраста или граждан, несостоятельных работать по разным обстоятельствам. Продемонстрировано взаимосвязь между эмиграцией отечественного высококвалифицированного персонала и нарушением национального экономического суверенитета через призму ежегодного увеличения расходов бюджета и уменьшения его доходов. Показаны современные тенденции динамики и структуры денежных переводов работающих эмигрантов как на глобальной экономической арене, так и в Украине. Выявлено, что только 3% этих денежных поступлений идут на создание новых структур в бизнес среде Украины, а остаток идет на потребление и проживания. Проанализировано влияние денежных поступлений эмигрантов в Украине на нарушение ее экономического суверенитета в нынешних условиях.

Ключевые слова: миграционный прирост, эмиграция, высококвалифицированный персонал, «бюджетная дыра», экономический суверенитет, денежные переводы, сфера социального обеспечения, глобализационные процессы.

Tronko V. International migration within national economic sovereignty challenges framework.

The article considers the essence of migration in Ukraine. The basic preconditions of Ukrainian emigration increase and its nowadays total population reduction are defined. The traditional causes of the increase of emigration flows are related to deterioration of working and living conditions of the population, and the causes of increased mortality in the country belongs to increase of the deadly viruses infection, rising unemployment and alcoholism. According to current conditions the main core of these trends is the deployment of the military conflict in Eastern Ukraine. It is revealed that recently national workers taxes cover expenses of social security of Ukraine, where the pension payments prevail. Thus it is shown that instead of creating new economic power, almost all the compensation of the working population is directed to maintenance of retired people or of disabled people. The relationship between emigration of highly qualified personnel and an infringement of national economic sovereignty through the annual increase in budget expenditures and reduction of its incomes is demonstrated. The current trends of the emigrants' remittances dynamics and structure in global economy and in Ukraine are showed. It is found that only 3% of the receipts go to the creation of new structures in the Ukrainian business environment and the rest is spent on consumption and living. The impact of emigrants' remittances on Ukraine sovereignty infringement under current economic circumstances is analyzed.